

INFORMATIVNO PRAVNI CENTAR

**ISTRAŽIVANJE O
POLOŽAJU STARIJIH OSOBA
U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI**

IZDAVAČ
Informativno pravni centar

ZA IZDAVAČA
Nataša Kovačević

AUTORICA
Nataša Kovačević

IZVOĐAČICA ISTRAŽIVANJA
Kristina Prusina

DIZAJN I TISAK
Tiskara Gavran d.o.o.

NAKLADA
100

Slavonski Brod, listopad 2017.

Sadržaj

Uvod	3
Rezultati istraživanja	4
Zaključak i preporuke	11

Uvod

Istraživanje o položaju starijih osoba u Brodsko-posavskoj županiji je provedeno u sklopu projekta Informativno pravnog centra (IPC-a) „*Centar za informiranje i pravno savjetovanje starijih osoba Brodsko-posavske županije*“ financiranog od strane **Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku**.

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 523 osobe u dobi od 60 do 80 i više godina, od kojih je bilo 365 (69,8%) žena i 158 (30,2%) muškaraca. Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik s pitanjima pretežito zatvorenog tipa i procjenama na numeričkoj ljestvici. Korištene statističke metode za obradu podataka su osnovna deskriptivna statistika i postotak odgovora – grafički prikaz.

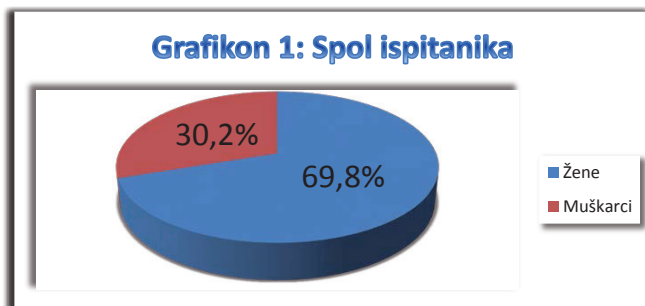
Anketna pitanja su obuhvatila, pored osnovnih demografskih podataka, kao što su spol, dob, stupanj obrazovanja i mjesto stanovanja, i pitanja koja su se odnosila na funkcionalnu sposobnost, stupanj uključenosti u društveni život zajednice, stupanj ugroženosti građanskih, političkih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, vrstu nasilja koje su eventualno doživjeli te stupanj zadovoljstva zastupljenošću starijih osoba u medijima.

Anketa se provodila u Udruzi umirovljenika „Treća dob“ u Slavonskom Brodu, udruzi Matice hrvatskih umirovljenika grada Slavanskog Broda, Matici umirovljenika Brodsko-posavske županije u Novoj Gradiški, udruzi Matice hrvatskih umirovljenika grada Nove Gradiške, Udruzi hrvatskih umirovljenika općine Nova Kapela, udruzi Matice hrvatskih umirovljenika općine Cernik, udruzi Matice hrvatskih umirovljenika općine Rešetari, udruzi Matice hrvatskih umirovljenika općine Staro Petrovo Selo, Udruzi umirovljenika općine Velika Kopanica, Udruzi umirovljenika općine Gornji Bogićevci, Udruzi umirovljenika općine Bukovlje, udruzi Matice umirovljenika općine Vrpolje i Udruzi umirovljenika općine Donji Andrijevci.

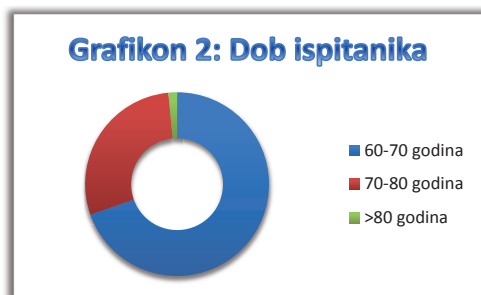
Rezultati istraživanja

Anketirane su 553 osobe od kojih 30 (5,4%) nije odgovorilo na sva pitanja u anketi te su isključene iz uzorka.

69,8% uzorka čine žene, a 30,2% muškarci (grafikon 1).

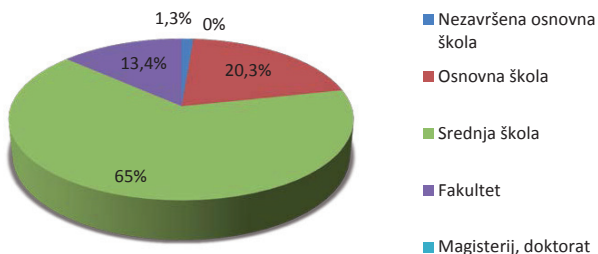

364 ispitanika ulazi u dobnu skupinu 60-70 godina, 151 ispitanik ulazi u dobnu skupinu 70-80 godina, dok 8 ispitanika ima preko 80 godina (grafikon 2).

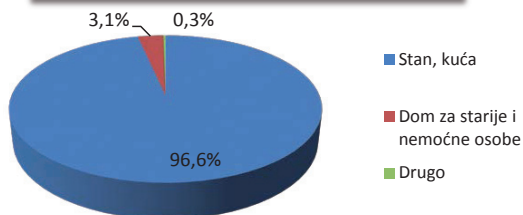
Najveći broj ispitanika (65%) ima završenu srednju školu, što je iznad hrvatskog prosjeka stanovnika starijih od 19 godina koji je 2016. godine iznosio 54,8%. Na nivou države, 27,4% stanovnika starijih od 19 godina ima završenu tek osnovnu školu ili uopće nema osnovno obrazovanje, dok je među ispitanicima taj postotak niži i iznosi 21,6%. Međutim, postotak visokoobrazovanih ispitanika je niži od nacionalnog prosjeka osoba starijih od 19 godina i iznosi 13,4%, dok 17,6 posto hrvatskih građana starijih od 19 godina ima visoki stupanj obrazovanja (grafikon 3).

Grafikon 3: Stupan obrazovanja ispitanika

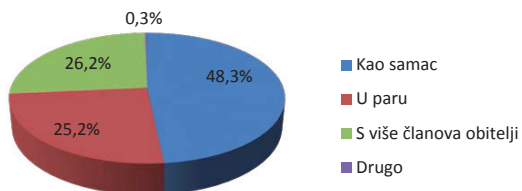

Velika većina ispitanika (96,6%) živi u stanu ili kući (grafikon 4), a najveći broj među njima živi u samačkim kućanstvima (48,3%) (grafikon 5).

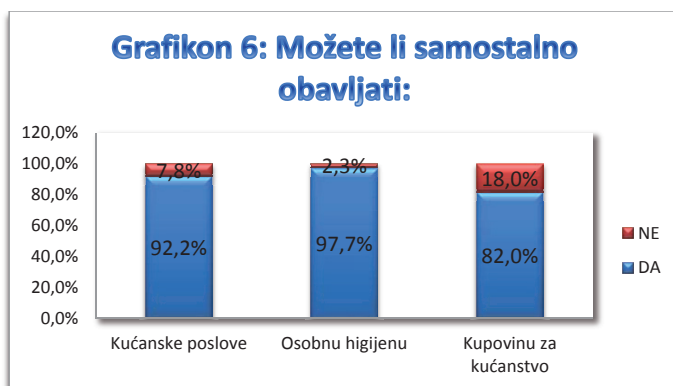
Grafikon 4: Mjesto stanovanja

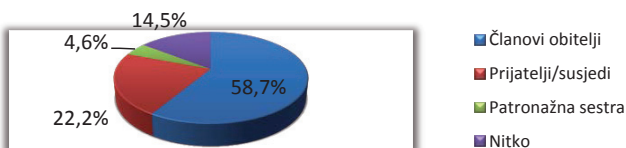
Grafikon 5: S kim živite?

Velika većina ispitanika može samostalno obavljati kućanske poslove (92,2%), osobnu higijenu (97,7%), odnosno kupovinu za kućanstvo (82%) (grafikon 6). U obavljanju navedenih aktivnosti, većina (57,9%) (grafikon 7) povremeno ima pomoć članova obitelji (58,7%), prijatelja i susjeda (22,2%), a manji udio (4,6%) prima usluge patronažnih sestara (grafikon 8). 14,5% ispitanika je u potpunosti samostalno u obavljanju kućanskih poslova, osobne higijene i kupovine za kućanstvo.

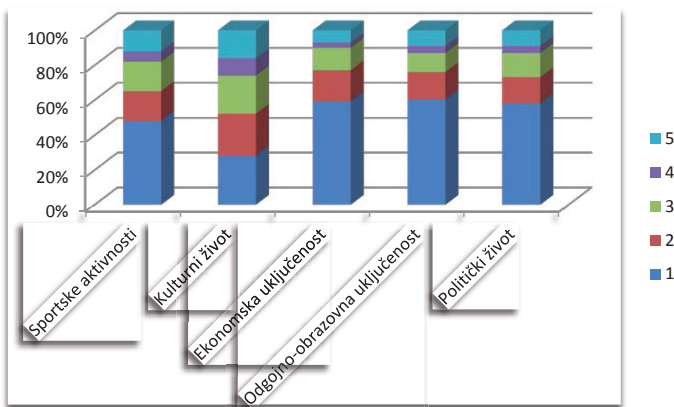

Grafikon 8: Tko vam pruža pomoć pri obavljanju kućanskih poslova, osobne higijene, kupovine?

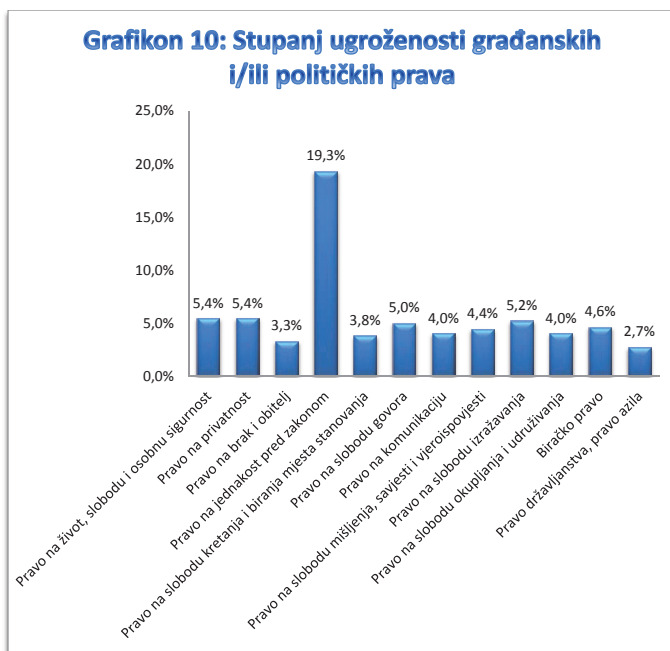

Sljedeće pitanje se odnosilo na stupanj zadovoljstva uključenosti u društveni život zajednice koji je mjeran u rasponu od 1 – 5. 50,6 % odnosno većina ispitanika je dalo negativnu ocjenu (1) stupnju svoje uključenosti u društveni život zajednice, 18% ih je dalo ocjenu dovoljan (2), 15,4% je dalo ocjenu dobar (3), 5,4% je dalo ocjenu vrlo dobar (4), a 10,6% je dalo ocjenu odličan (5) (grafikon 9).

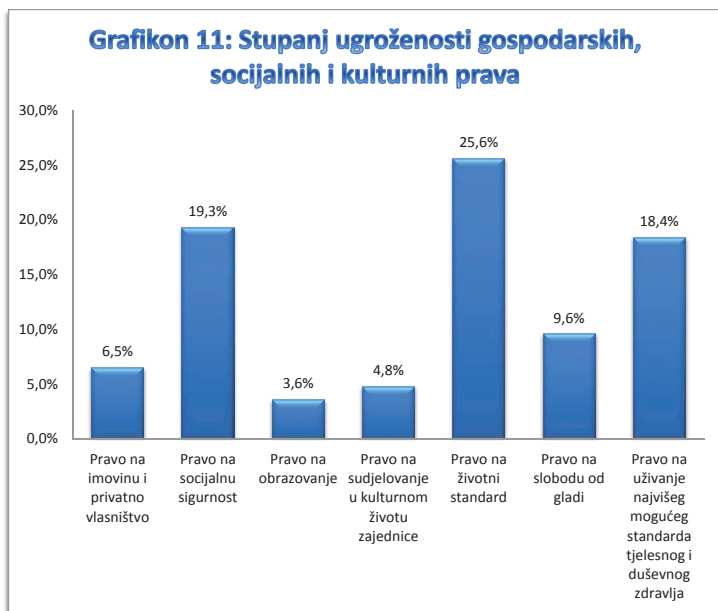
Grafikon 9: Koliko ste zadovoljni stupnjem uključenosti u društveni život vaše zajednice u rasponu od 1-5?

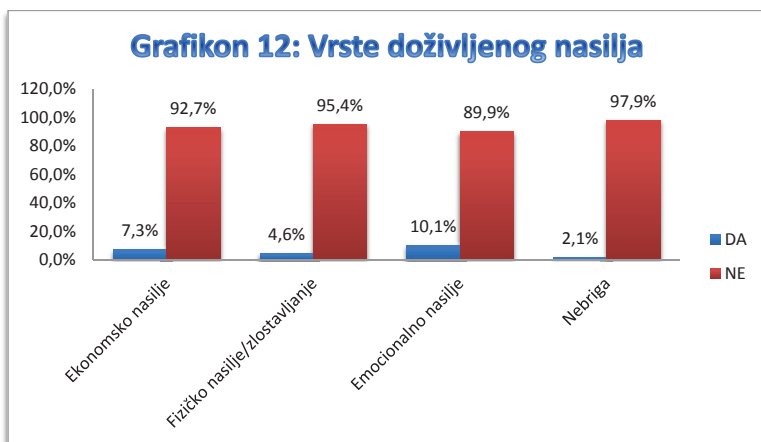
U setu pitanja koja su se odnosila na stupanj ugroženosti građanskih i/ili političkih prava, 67,1% ispitanika je označilo ugroženost barem jednog prava (grafikon 10). Od predloženih građanskih i/ili političkih prava, ispitanici smatraju da im je najugroženije pravo na jednakost pred zakonom, dok im je najmanje ugroženo pravo državljanstva / azila.

U setu pitanja koja su se odnosila na stupanj ugroženosti gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, 87,8% ispitanika je označilo ugroženost barem jednog prava (grafikon 11). Od predloženih gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, ispitanici smatraju da im je najugroženije pravo na životni standard, dok im je najmanje ugroženo pravo na obrazovanje.

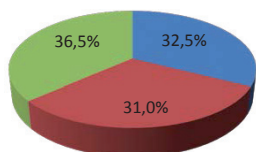
24,1% ispitanika je doživjelo jednu vrstu nasilja (ekonomskog, fizičkog, emocionalnog ili nebrige) (grafikon 12).

Najveći broj nasilja (36,5%) doživljen je na javnom prostoru (grafikon 13) od strane nepoznate osobe (31%) (grafikon 14). U dijelu pitanja otvorenog tipa, ispitanici koji su doživjeli nasilje u instituciji ili na javnom prostoru naveli su da su nasilje doživjeli u bolnici, zgradi Županije, Ministarstvu regionalnog razvoja, banci, HZMO-u, HZ-ZO-u, na ulici, u selu, udruzi. 69,8% ispitanika nije prijavilo nasilje nadležnoj insituciji jer su sami riješili problem, nisu imali novaca za pokretanje postupaka zbog malih mirovina, iz straha da im nitko ne bi vjerovao, iz osobnih razloga ili su smatrali da prijavom ne bi ništa riješili.

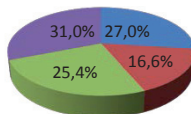
Grafikon 13: Mjesto doživljenog nasilja

■ Kućanstvo ■ Institucija ■ Javni prostor

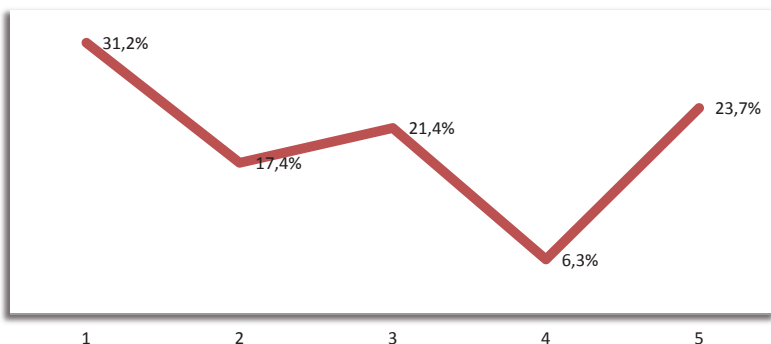
Grafikon 14: Osobe od kojih je nasilje doživljeno

■ Supružnik/partner/dijete ■ Prijatelji/rodbina
■ Službena osoba ■ Nepoznata osoba

Kao što je vidljivo iz zadnjeg grafikona, prosječna ocjena stupnja zadovoljstva starijih osoba zastupljenošću u medijima je dobar (3).

Grafikon 15: Zadovoljstvo zastupljenošću u medijima u rasponu od 1 - 5

Zaključak i preporuke

Krajnja svrha istraživanja bila je pridonijeti unaprijeđenju sustava zaštite i promicanja prava starijih osoba Brodsko-posavske županije. Iz provedenog istraživanja proizlazi da je velika većina ispitanika samostalna i funkcionalna u svakodnevnom životu, ali da im lokalne zajednice ne pružaju dovoljno mogućnosti za ispunjenje njihovog slobodnog vremena, poput bavljenja sportskim aktivnostima, raznolikog kulturnog života, mogućnosti cjeloživotnog učenja, povremenog bavljenja određenim poslovima ili uključenosti u politički život. Manji broj ispitanika doživio je jednu vrstu ekonomskog, fizičkog, emocionalnog nasilja ili nebrige od kojih je vrlo mali broj prijavio nasilje nadležnim institucijama, prvenstveno zbog toga što nadležne službe u pravilu ne reagiraju na njihove zahtjeve, ali i zbog straha i nedostatka novca za pokretanje postupaka. U pogledu ugroženosti građanskih, političkih, gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, ispitanici smatraju da im je najviše ugroženo pravo na jednakost pred zakonom, pravo na socijalnu sigurnost, pravo na životni standard i pravo na uživanje najvišeg mogućeg standarda tjelesnog i duševnog zdravlja.

Preporuke lokalnim, regionalnim i nacionalnim vlastima:

- Intenzivirati suradnju i povezivanje dionika koji rade sa starijim osobama, njihovu međusobnu razmjenu informacija i multidisciplinarni pristup.
- Izraditi sustav pokazatelja kvalitete života starijih osoba u Brodsko-posavskoj županiji te ih koristiti u kontinuiranom praćenju i vrednovanju doprinosa javnih službi, tijela i ustanova kako bi se podignula kvaliteta njihova života.
- Pokrenuti programe educiranja starijih osoba o njihovim pravima i odgovornostima, kao i o odgovornostima javnih službi u zaštiti njihovih prava i načinima na koja se njihova prava učinkovito štite.
- Poticati aktivno sudjelovanje starijih osoba u životu lokalne zajednice i osigurati im odgovarajuće uvjete za stjecanje novih znanja i vještina.
- Popisati po mjesnim zajednicama samačka kućanstva starijih osoba, s posebnim naglaskom na ona koja su u potrebi koristiti neke od oblika pomoći Crvenog križa, Caritasa i ostalih humanitarnih organizacija.
- Senzibilizirati mlade za posebne potrebe osoba starije životne dobi i potaknuti ih da se aktivnije uključe u projekte međugeneracijske solidarnosti.

Ante Starčevića 63 , 35000 Slavonski Brod

Telefon: 035/448-533 Fax: 035/449-715

E-mail: info@ipc.com.hr

Web: ipc.com.hr